

ODLUKA O PRIHVATLJIVOSTI

Datum usvajanja: 27. mart 2019. godine

Slučaj br. 2017-02

Zufe Miladinović

protiv

EULEX-a

Komisija za razmatranje ljudskih prava je na zasedanju 27. marta 2019. godine sa sledećim prisutnim članovima:

G. Guénaél METTRAUX, predsedavajući član
Gđa. Anna BEDNAREK, član

Uz asistenciju:

G. Ronald Hooghiemstra, pravni službenik

Uzevši u razmatranje gore pomenutu žalbu, predstavljenu u skladu sa Zajedničkom Akcijom Saveta 2008/124/CFSP koja datira od 04. februara 2008. godine, EULEX-ovim Konceptom odgovornosti koji datira od 29. oktobra 2009. god. o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava i Pravilnika o radu Komisije prema poslednjim izmenama od 15. januara 2019. godine,

Nakon većanja odlučila sledeće:

I. POSTUPAK PRED KOMISIJOM

1. Žalba povodom ovog slučaja je registrovana 19. aprila 2017. godine.
2. Komisija je 20. aprila 2017. godine pismom obavestila Misiju da je ovaj slučaj registrovan kod njih.
3. Dana 12. aprila 2018. godine, komisija je poslala Izjavu sa činjenicama Šefici Misije (ŠM), EULEX-a na Kosovu.
4. Dana 22. maja 2018. godine, ŠM je poslala Komisiji svoje odgovore.

5. Dana 10. januara 2019. godine, podnesci ŠM su prosleđeni žalioocu radi komentara. Žalilac je pozvan da svoje dalje podneske, ukoliko ih ima, podnese najkasnije do 04. februara 2019. godine. Žalilac je zatražio više vremena kako bi odgovorio i obezbedio naknadne informacije Komisiji. To je i uradila dana 06. marta 2019. godine. U svom pismu, žalilac je potvrdila da stoji iza svoje žalbe, ističe ono što ona vidi kao kontradiktorno u podnescima od ŠM i zahteva da žalba bude proglašena prihvatljivom.
6. Nakon nedavne ostavke jednog od stalnih članova komisije, ista će zasedati povodom ovog pitanja sa samo dva člana shodno pravila 11. i 14. Pravilnika o radu komisije.

II. ČINJENICE

7. Činjenice podnete od strane žaliooca mogu se sumirati na sledeći način.
8. Podnosilac žalbe je supruga g. Miladinović Srboljuba.
9. Žalilac je izjavila da je 25. juna 1998. godine, g. Srboljub Miladinović izašao iz njihove kuće u Rečan/Rečanima u opštini Prizren kako bi autobusom otišao u Prištinu. Autobus je zaustavljen od strane naoružanih osoba u blizini sela Carralevë/Crnoljevo. G. Miladinović je pod pretnjom primene sile izvučen iz autobusa. Naoružana lica su sa sobom pokušala da uzmu još jednu osobu, V.I., ali je jedna žena u autobusu reagovala i sprečila ih da uzmu V.I.
10. Žalilac je kasnije saznala od V.I. da su oni koji su uzeli njenog supruga, pretpostavlja se, članovi OVK i da su njenom suprugu stavili povez na oči i vezali pre nego što su ga odveli u pravcu Malishevë/Mališeva.
11. U izveštaju UNMIK-ove Jedinice za istragu ratnih zločina (JIRZ) koji datira od 09. decembra 2004. godine, koji je dostavio Specijalni izaslanik generalnog sekretara (SIGS), stoji da je suprug žaliooca upucan tokom otmice, dok je pokušao da pobegne, ali da je preživeo te pucnje.
12. Nakon otmice supruga, ona ga je tražila širom Kosova ali bez uspeha. U nekom trenutku u decembru 1998. godine, ona je pokušala da poseti mesto gde su Srpski zatvorenici navodno bili držani kao taoci, ali tvrdi da joj je pristup lokaciji sprečen od strane šefa OSCE-a, misije za verifikaciju na Kosovu i njegovog kadra. Nešto kasnije, žalilac je čula od nepoznate osobe da je njen suprug bio vezan za drvo u jednom selu u blizini Lipjan/Lipljana a zatim ubijen.
13. Žalilac je prijavila otmicu i nestanak svog supruga Ministarstvu unutrašnjih poslova R. Srbije, OSCE-u, Međunarodnom Tribunalu za zločine u bivšoj Jugoslaviji (ICTY) kancelariji u Beogradu i Jugoslovenskom Crvenom Krstu. Pored toga, uz svoju žalbu žalilac je dostavila krivičnu prijavu upućenu Međunarodnom Tužiocu Okružnog javnog tužilaštva u Prizrenu.
14. Dana 09. septembra 1998. godine, Međunarodni komitet crvenog krsta (ICRC) otvorio je zahtev za potragu za g. Miladinovića. Njegovo ime se takođe pojavilo na listi nestalih osoba, koju je ICRC prosledio UNMIK Policiji dana 12. oktobra 2001. godine, i u bazi podataka sastavljenoj od strane UNMIK-ove kancelarije za nestala lica i forenziku (OMPF). Unos podataka u *online* listi nestalih osoba koju je održavala Međunarodna Komisija za nestala lica 3 (ICMP3) u pogledu g. Miladinovića u relevantnim delovima piše kao što sledi: „prikupljeni dovoljno referentni uzorci“ i „DNK podudaranje nije nađeno“.

15. Žalilac navodi da više od deset godina nakon nestanka njenog supruga ništa efikasno nije urađeno od strane vlasti kako bi ga pronašli.
16. Žalilac je podnela žalbu kod UNMIK-ove Savetodavne komisije za ljudska prava (SKLJP) dana 07. aprila 2009. godine. SKLJP je donela svoje Mišljenje dana 01. septembra 2013. godine i navela sledeće u svojoj odluci:

„Komisija napominje da prinudni nestanci i samovoljne egzekucije predstavljaju ozbiljna kršenja ljudskih prava koja se moraju istražiti i sudski obrađivati pod bilo kakvim okolnostima. Komisija takođe napominje da je UNMIK, kao teritorijalna uprava na Kosovu od 1999. godine do 2008. godine, imao primarnu odgovornost da efikasno istraži i krivično goni lica odgovorna za ubistva, otmice i nestanke u okolnostima opasnim po život. UNMIK-ov propust da to učini predstavlja dalje ozbiljno kršenje prava žrtava i njihovih srodnika, pogotovo prava na utvrđivanje činjenica.

Komisija ističe zabrinutost samog SPGS-a da su neadekvatna sredstva, pogotovo na početku UNMIK-ove misije, dovela do toga da ispunjavanje UNMIK-ovih obaveza u pogledu ljudskih prava bude teško dostižno. Uobičajeno bi bila odgovornost UNMIK-a da preduzme odgovarajuće mere kako bi stao na kraj zapaženom kršenju prava i, koliko je to moguće, ispravio posledice istog. Međutim, kao što je Komisija napomenula gore u tekstu (videti § 18), odgovornost UNMIK-a koja se tiče sudstva na Kosovu završila se 9. decembra 2008. godine, kada je EULEKS preuzeo potpunu radnu kontrolu u oblasti vladavine prava. UNMIK stoga nije više u poziciji da preduzima mere koje će imati direktan uticaj na istrage koje su još uvek na čekanju pred EULEKS-om ili lokalnim vlastima.

Takođe, nakon proglašenja nezavisnosti od strane Privremenih institucija samouprave Kosova 17. februara 2008. godine i kasnije, stupanjem na snagu kosovskog ustava 15. juna 2008. godine, UNMIK je prestao da obavlja izvršne funkcije na Kosovu i ta činjenica je ograničila njegovu mogućnost da pruži punu i efikasnu reparaciju za izvršenu povredu prava, kako je to propisano utvrđenim načelima međunarodnog prava o ljudskim pravima. Komisija smatra da ova činjenična situacija ne oslobađa UNMIK od odgovornosti da ispravi, što je moguće više, posledice kršenja prava za koja je odgovoran.“

17. SKLJP je zaključila, *između ostalog*, sledeće:

„Zaključuje da je došlo do kršenja proceduralne obaveze shodno članu 2. Evropske Konvencije o ljudskim pravima;

Zaključuje da je došlo do kršenja materijalne obaveze shodno članu 3. Evropske Konvencije o ljudskim pravima;

Preporučuje da UNMIK traži od EULEX-a i drugih nadležnih organa na Kosovu da preuzmu sve moguće korake kako bi osigurali da se krivična istraga u vezi sa nestankom g. Miladinović Srboljuba nastavi u skladu sa članom 2. EKLJP i da počinioci budu izvedeni pred lice pravde“.

18. Nešto kasnije žalilac je dobila prepisku od Specijalnog Izaslanika Generalnog Sekretara Ujedinjenih Nacija (SIGS) sa sledećim sadržajem:

„Dana 13. novembra 2013. godine, nakon što sam pregledao mišljenje i preporuke svoje Savetodavne komisije za ljudska prava u vezi sa žalbom gđe

Zufe Miladinović (predmet br. 86/09), obavestio sam svoju Savetodavnu komisiju o sledećem:

Želim, najpre, da izrazim svoje poštovanje prema radu Komisije i preporukama koje je ona dala u vezi sa predmetnom žalbom. U pogledu prve preporuke, UNMIK će, kako je Komisija predložila, nastaviti da se zalaže kod EULEKS-a i ostalih nadležnih organa da preduzmu sve moguće radnje kako bi osigurali nastavak krivične istrage u vezi sa nestankom supruga žalioca i kako bi počinioci bili privedeni pravdi.

U vezi s drugom preporukom Komisije, žao mi je što nije bilo delotvorne istrage o nestanku supruga žalioca, čime su takođe pričinjeni duševni bol i patnja.

Komisija je takođe predložila da preduzmem odgovarajuće mere u cilju isplate adekvatne naknade žaliocu na ime moralne štete, kao i da preduzmem odgovarajuće mere u cilju realizacije potpunog i sveobuhvatnog programa obeštećenja. S tim u vezi, želim da podsetim da se postupci o kojima je reč odnose na aktivnosti koje izvršavaju institucije ustanovljene u okviru privremene uprave Kosova. Kad bi UNMIK i danas imao kontrolu nad tim institucijama, UNMIK bi bio u mogućnosti da tim institucijama ukaže na preporuke Komisije i od njih zatraži odgovarajuće postupanje. Ja sam spreman da sa relevantnim organima i u odgovarajućem trenutku razmotrim mogućnost uspostavljanja mehanizma koji bi se bavio takvim pitanjima.

Na kraju, u vezi s petom preporukom, koja se odnosi na garancije neponavljanja, želim da napomenem da UNMIK više ne izvršava poslove iz nadležnosti policije, uključujući policijske istrage. S tim u vezi, želim da podsetim da je Komisiju osnovao UNMIK i da joj je dao mandat da razmatra žalbe lica ili grupa pojedinaca koji tvrde da su žrtve povrede ljudskih prava od strane UNMIK-a. Takođe želim da podsetim da je mandat UNMIK-a, te stoga i mandat SPGS-a, ograničen na ono što je utvrđeno Rezolucijom 1244 (1999) Saveta bezbednosti, i na ono što je iz njega vremenom proizišlo pod okriljem Saveta bezbednosti.

U opštem smislu, Komisija bi možda trebalo da bude upoznata s činjenicom da su glavni organi Ujedinjenih nacija usvojili brojne rezolucije i odluke koje odražavaju važnost unapređenja i zaštite ljudskih prava, pored ostalih i od strane Ujedinjenih nacija. Osim toga, Organizacija UN nastavlja da unosi promene kako bi ojačala svoj rad u budućnosti i u onim oblastima Ujedinjenih nacija gde se stvari mogu promeniti. U tom pogledu, ona će nastaviti da teži ostvarenju svoje suštinske misije - da zaštiti ljude od nanošenja štete.“

19. Nenavedenog datuma nakon toga žalilac je predstavila stvar EULEX-u. Ona je od strane EULEX-a obaveštena da je krivična prijava koja je podneta pred Specijalnim Tužilaštvom Kosova odbijena zbog nedostatka dokaza u vezi počinilaca. Ona je dalje obaveštena od strane EULEX-a da će slučaj ostati aktivan sve dok sudbina njenog supruga ne bude rasvetljena.

III. ŽALBA

20. Žalilac se poziva na dva konkretna osnovna prava prikazana u sledećim odredbama: Član 2. Evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (Konvencija) pod svojim proceduralnim načelom, garantuje osnovna prava pojedinca na život i predviđa obavezu da se istraže slučajevi smrti pod sumnjivim okolnostima; Član 3. Konvencije koji garantuje pravo pojedinca da ne bude podvrgnut mučenju ili

nečovečnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju. Član 8. i 13. Konvencije i prava koja su garantovana ispod takođe se čini da su od potencijalne važnosti u ovom slučaju. Ista osnovna ljudska prava su garantovana određenim brojem drugih međunarodnih sporazuma, uključujući i Međunarodnu Povelju o građanskim i političkim pravima. Ova prava čine deo glavnog skupa osnovnih ljudskih prava koja su garantovana za sve kao stvar uobičajenog međunarodnog zakona.

21. Uzevši u obzir blisku rodbinsku povezanost između žrtve i podnosioca žalbe, komisija može da prihvati da se žalilac može smatrati sekundarnom žrtvom navodnih kršenja i kao takav može se smatrati potencijalnom žrtvom shodno pravila 25(1) Pravidnika o radu komisije.

IV. PODNESCI OD STRANE STRANAKA POVODOM PRIHVATLJIVOSTI

Žalilac

22. Kao što je rezimirano u gornjem tekstu, žalilac tvrdi da je EULEX na Kosovu, tokom sprovođenja svog izvršnog mandata, trebao da istraži nestanak njenog supruga i svojom krivicom nije to učinio kršeći osnovna prava kako njena tako i njenog supruga.

Šefica Misije („ŠM“)

23. Odgovor ŠM je poslat komisiji 22. maja 2018. godine. Iz odgovora se može sledeće videti.
24. ŠM tvrdi da predmet koji pripada nestanku žrtve dostavljen je EULEX-u od strane UNMIK-a negde krajem 2008. i početkom 2009. godine.
25. UNMIK, koji je inicijalno sproveo istragu nad ovim slučajem, otvorio je predmet nestale osobe dana 04. aprila 2002. godine. Izvesni „Ante-Mortem izveštaj o istrazi“ naknadno je podnet od strane žalioca u ovom predmetu dana 19. decembra 2004. godine, ukazujući da je UNMIK u nekom momentu razgovarao sa njom.
26. Nenavedenog datuma, izvestan „Izveštaj o krivičnoj prijavi protiv nepoznatih počinitelaca krivičnih dela“ podnet je od strane žalioca kod međunarodnog tužioca Okružnog javnog tužilaštva u Prizrenu.
27. Dana 14. septembra 2008. godine, slučaj je predao UNMIK i napravljen je „Izveštaj o analizi slučaja“, ukazujući da slučaj treba da ostane na čekanju „čekajući dodatne informacije“.
28. Početna procena slučaja od strane jednog EULEX-ovog tužioca desila se 06. marta 2009. godine.
29. Dana 20. jula 2009. godine, EULEX-ov tužilac je podneo „Zahtev da sprovede istragu“.
30. Dana 11. januara 2011. godine, Jedinica za istragu ratnih zločina EULEX-a (JIRZ) pregledala je slučaj još jednom.
31. Dana 03. decembra 2013. godine, jedan EULEX-ov tužilac u STRK pregledao je slučaj još jednom i naredio „Odbacivanje krivične prijave“ na osnovu toga da nije postojalo „ništa u predmetnom spisu, što bi moglo da nagovesti bilo koji mogući istražni postupak“.

32. Dana 01. decembra 2015. godine, Misija je primila pismo od žalioaca koje datira od 01. novembra 2015. godine.
33. Dana 22. decembra, Misija je odgovorila na žaliočevo pismo i dala svoja primerak „Odbacivanja krivične prijave“. Dokument nije uspešno dostavljen. Ponovo je poslato putem EULEX-ove kancelarije u Beogradu i konačno dostavljeno 31. decembra 2015. godine.
34. Dana 14. maja 2018. godine u predmetni spis koji se odnosi na nestanak g. Miladinovića prebačen je kosovskim institucijama.
35. Predmetni spisi koji su bili kod EULEX-a ne sadrže nikakvu naznaku da je EULEX dalje kontaktirao UNMIK nakon prijema ovog predmeta. ŠM je takođe navela da Misija nije tražila da kontaktira bilo koje druge entitete uključene u ovo pitanje (npr., ICRC; UNMIK; itd.) kako bi dobili informacije koje možda oni poseduju u vezi ovog slučaja.
36. U evidenciji nema naznaka da je Misija nastojala da kontaktira žalioaca ili druge rođake žrtve tokom istrage ovog slučaja ili da ih je informisala o tom pitanju. Misija objašnjava da „Odbacivanje krivične prijave“ nije dostavljeno žalioцу zbog „političke situacije“ u to vreme i da je dostavljanje dokumenata sa naznakom „Republika Kosovo“ *de facto* bilo nemoguće.
37. U evidenciji se ne navodi da je EULEX intervjuisao ili nameravao da intervjuiše bilo kog (potencijalnog) svedoka u vezi sa ovim slučajem.
38. ŠM ne osporava prihvatljivost žalbe *ratione personae* i *ratione materiae*. Međutim, ŠM tvrdi da žalilac nije ispunila 6-mesečni vremenski rok unutar kog je trebala da podnese žalbu pred Komisijom. Pozivajući se na *Varnava* Odluku Evropskog Suda za Ljudska Prava (ESLJP), Misija predlaže da, iako vreme koje je podnosilac žalbe uložila kako bi podnela žalbu pred Komisijom ne može se smatrati „prekoračenim“ u okviru testa koji je predstavio ESLJP i dalje se može smatrati „neobjašnjivim“ pod tim istim testom. *Varnava i drugi protiv Turske*, predmet br. 16064/09 i dr., Odluka, 18. septembar 2009. godine.
39. Na kraju, ŠM zahteva da ukoliko se žalba proglasi prihvatljivom, njoj bude pružena prilika da izrazi mišljenje o osnovanosti predmeta.

V. PROCENA KOMISIJE POVODOM PRIHVATLJIVOSTI

Mandat Komisije (Pravilo 25., stav 1., Pravilnika o radu) i postojeća ograničenja koja se nameću Misiji u vezi sa zaštitom ljudskih prava

40. Kao stvar materijalnog prava, Komisija je ovlašćena da primenjuje instrumente za ljudska prava koji su 29. oktobra 2009. godine definisani EULEX-ovim Konceptom Odgovornosti o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava. Od posebne važnosti za rad Komisije jesu Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i Međunarodna povelja o građanskim i političkim pravima koje određuju minimalne standarde za zaštitu ljudskih prava koje javne vlasti moraju da garantuju u svim demokratskim pravnim sistemima.
41. Pre razmatranja osnovanosti žalbe Komisija mora da odluči da li da prihvati žalbu, uzevši u obzir kriterijume prihvatljivosti kao što su formulisani u pravilu 29. Pravilnika o radu Komisije.

42. Shodno pravilu 25. paragraf 1. iz Pravidnika o radu, Komisija može da ispita žalbe koje se odnose na kršenja ljudskih prava od strane EULEX-a na Kosovu tokom sprovođenja svog izvršnog mandata.
43. Komisija je već konstatovala da su postupci EULEX-ovih tužilaca i policije deo izvršnog mandata EULEX-a na Kosovu a samim tim spadaju unutar sfere mandata Komisije (vidi, npr., *K do T protiv EULEX-a*, 2013-05 do 2013-14, 21. april 2015. god., par. 43; *Krlić protiv EULEX-a*, br. 2012-21, od 26. avgusta 2014. god., § 23; *Y protiv EULEX-a*, br. 2011-28, od 15. novembra 2012. god., § 35). Ovo je slučaj pozitivnih postupaka ili krivih propusta.
44. Takođe treba naglasiti u ovu svrhu da su prava koja su izneta u ovoj žalbi među najvažnijim od svih osnovnih prava. Ona dopiru do same sredine interesa navodnih žrtava i moraju biti garantovana u svim okolnostima. Praksa prisilnog nestanka predstavlja ozbiljno kršenje ovih prava. Ovo se, između ostalog, ogleda u činjenici da je praksa „prisilnog nestanka“ sada uzeta u obzir i okarakterisana kao zločin protiv čovečnosti, konkretno, u Statutu Međunarodnog Suda za Zločine (Statut Rima, član 7(1)(i)) i u Zakonu Specijalizovanih Veća i Specijalizovanog Tužilaštva Kosova (Zakon br. 05/L-053) (član 13(1)(i)).
45. Sva gore navedena razmatranja uzeta su u obzir tokom odlučivanja o prihvatljivosti ovog slučaja.
46. Implikacije promena u mandatu Misije nakon zatvaranja iste u junu 2018. godine u svrhu ovog slučaja biće spomenute od strane Komisije, kada je to neophodno, u odluci o osnovanosti. Stranke su pozvane da reše to pitanje ukoliko žele da podnesu naknadne podneske u vezi osnovanosti ovog pitanja.

Nadležnosti Komisije u pogledu ratione temporis

47. Kao što je gore navedeno, ŠM tvrdi da Komisija nema nadležnost u pogledu *ratione temporis* nad ovim slučajem. Naročito, ŠM tvrdi da žalilac nije ispunila 6-mesečni vremenski rok određen članom 25(3) Pravidnika o radu Komisije. Ova odredba navodi da se „[ž]albe moraju podneti Komisiji u roku od šest meseci od datuma navodnog kršenja prava“. Vidi, npr., *Gashi protiv EULEX-a*, 2013-22, 07. april 2014. god., par. 10; *Thaqi protiv EULEX-a*, 2010-02, 14. septembar 2009. god., par. 51.
48. Komisija mora da odluči da li je slučaj prihvatljiv u trenutku kada je žalba podneta. Iz dole navedenih razloga, Komisija je zadovoljna da žalba jeste prihvatljiva.
49. Pre svega, Komisija konstatuje da su iznete povrede prava uzete u obzir kao tekuće ili kontinuirane povrede osnovnih prava žrtve. Vidi D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinović, H.S., I.R. protiv EULEX-a, 2014-11 do 2014-17, Odluka o prihvatljivosti, 30. septembar 2015. god., par. 78; Sadiku-Syla protiv EULEX-a, 2014-34, Odluka o prihvatljivosti, 29. septembar 2015. god., par. 35 i 42. Vidi takođe, u smislu člana 3., ESLJP, Kurt protiv Turske, presuda od 25. maja 1998. god., Izveštaji presuda i odluka 1998- III, par. 130-34; Khadzhaliev i ostali protiv Rusije, Žalba br. 3013/04, presuda od 06. novembra 2008. god., par. 120-121; Timurtas protiv Turske, Žalba br. 23531/94, Presuda od 13. juna 2000. god., par. 95; i Rešenje br. 828 od 1984, par. 3 (Parlamentarna Skupština Saveta Evrope).
50. Kao drugo, komisija želi da kaže sledeće u vezi sa pozivanjem Misije na slučaj *Varnava* (ESLJP). Kao prvo, iskreno govoreći komisija nije obavezana mišljenjem Suda u vezi interpretacije prihvatljivosti predmeta pred tim Sudom. Prihvatljivost jedne žalbe pred Komisijom regulisana je ličnim pravilima i principima iste, koji se u nekim aspektima

razlikuju od onih koji se primenjuju pred Sudom. Kao drugo, uprkos takvim razlikama, stavovi Suda bi mogli biti relevantni tamo gde su zahtevi za prihvatljivost primenjivi pred Sudom uporedivi sa onima koji se primenjuju pred Komisijom. U tom smislu, pravna nadležnost Suda garantuje da bi Komisija trebala da uzme u obzir sudsko mišljenje uprkos činjenice da nije *obavezana* da to i uradi. Treće, vremenska ograničenja određena za podnošenje žalbe pred Sudom i pred Komisijom teže ka tome da se postigne ista krajnja svrha: garanciju da je Sud/Komisija u stanju da sačuva efikasnost prava podnosioca žalbe dok istovremeno izbegava nepotrebna odlaganja koja mogu uticati na taj cilj i stvoriti stanje stalne pravne nesigurnosti. Prema tome, vremenska ograničenja nisu postavljena kako bi kaznila žalioaca, niti postoje kako bi bila tumačena kao da nameću nerazumna očekivanja od žrtvi ozbiljnih kršenja prava.

51. Osvrnuvši se na slučaj koji je gore navela ŠM (*Varnava i drugi protiv Turske*), Komisija konstatuje sledeće. Kao prvo, Sud predlaže (par. 162) da se mora razlikovati situacija nezakonitih ili nasilnih smrti i slučajeva prisilnog nestanka pošto, u spomenutom slučaju, postoji element neizvesnosti i neznanja o sudbini žrtve. Prema tome, Sud kaže da je „potrebno voditi računa o nesigurnosti i konfuziji koja često obeležava period nakon nestanka“. Komisija se slaže. Sud zatim smatra da je „težina dela nestanaka takva da standard brzine koji se očekuje od srodnika ne može biti suviše rigorozan u smislu zaštite Konvencije“ (par. 163). Komisija se slaže.
52. Sud je nastavio sa sledećim rečima (par. 165):

„165. Ipak, Sud smatra da žalbe mogu biti odbačene kao neblagovremene u predmetima koji se odnose na nestale osobe kada žalioци prekomerno ili neobjašnjivo otežu sa podnošenjem žalbe nakon što su postali svesni, ili trebali biti svesni, da nikakva istraga nije preduzeta, da se odugovlačilo sa istragom ili da je istraga postala nedelotvorna i da da nema bilo kakve neposredne, stvarne mogućnosti da se provede delotvorna istraga u budućnosti. Kada postoji inicijativa u vezi sa nestankom, žalioци mogu razumno očekivati da dobiju nove elemente koji su po prirodi takvi da mogu rešiti ključna činjenična i pravna pitanja. U takvim uslovima, sve dok postoji stvarni kontakt između porodica i vlasti u vezi sa žalbama i zahtevima, ili neka naznaka ili stvarna mogućnost da istražne radnje napreduju, pitanje eventualnog prekomernog odlaganja se generalno ne postavlja. Međutim, nakon znatnog proteka vremena, kada su istražne radnje obeležene znatnom sporošću i prekidima, dolazi moment kada srodnicima moraju shvatiti da se ne vodi delotvorna istraga. Kada će ova faza biti dostignuta, umnogome zavisi od okolnosti konkretnog predmeta.“

Sud stoga postavlja tri uslova i kvalifikaciju: (i) prekomerno ili neobjašnjeno kašnjenje; (ii) svesnost žrtve da nije bilo istrage ili da je ista zapala u ne postupanje/inefikasnost; (iii) nije postojala neposredna, realna mogućnost za pružanje jedne efikasne istrage u budućnosti; (iv) kada postoje inicijative pokrenute u pogledu situacije nestanka, žalioци mogu opravdano da očekuju razvoj situacije koji može da dovede do rešavanja ključnih činjeničnih ili pravnih pitanja.

53. Razmatrajući ovo pitanje, Misija je propustila da navede poslednji paragraf tog dela Sudske odluke (par. 166), koji je takođe relevantan i glasi ovako:

„166. U situaciji složenog nestanka kao što je ova, koja je nastala zbog međunarodnog sukoba, gde se navodi da postoji potpuno odsustvo bilo kakve istrage ili sadržajnog kontakta sa organima vlasti, moglo bi se očekivati da srodnicima predmet pokrenu, najkasnije, u roku od nekoliko godina nakon nemilog događaja. Ukoliko postoji neka vrsta istrage, makar sporadična i ometana problemima, srodnicima mogu opravdano čekati nekoliko godina duže dok stvarno

ne izgube nadu u napredovanje istrage. Tamo gde je proteklo više od deset godina, žalioци bi uopšteno morali pokazati na uverljiv način da je postignut neki konkretan napredak da bi opravdali dodatno kašnjenje da se obrate Strazburu. U predmetima u kojima žalioци imaju direktan pristup domaćim istražnim organima bila bi primenjena strožija očekivanja.“

54. Realni izgledi jedne istrage se stoga smatraju važnim aspektom u proceni ovog pitanja kao što je prikazano, *između ostalog*, u slučaju *Palić protiv Bosne i Hercegovine* pred Evropskim Sudom za Ljudska Prava. U tom slučaju, suprug žalioца vodi se kao nestao još od 1995. godine. Njegovi ostaci su ekshumirani i identifikovani četrnaest godina kasnije. Dvojica osumnjičenih su identifikovani ali su izbegli krivično gonjenje. Što se tiče vremenskog ograničenja od šest meseci, presuda je izdvojila slučaj *Varnava i drugi*, zaključujući da je gđa. Palić mogla realno još uvek da očekuje da se sprovede jedna efikasna istraga kada je podnela svoju žalbu 2004. godine, tako da je postupila sa razumnom ekspeditivnošću u svrhu pravila šest-meseci. Vidi *Palić protiv Bosne i Hercegovine*, par. 70.
55. Što se tiče ovog uslova prihvatljivosti, Komisija želi da istakne sledeće principe, koji proizilaze iz prakse rada Komisije. Žalbe podnete nakon vremenskog okvira od 6-meseci određenog Pravilnikom o radu u principu će biti proglašene neprihvatljivim u skladu sa pravilom 29(c) Pravilnika o radu komisije. Vidi *Mikić protiv EULEX-a*, 15. jun 2015. god., par. 8-9; *K.P. protiv EULEX-a*, 21. April 2015, par 15; *Martinović protiv EULEX-a*, 23. novembar 2011. god., par. 17-18. Međutim, u nekim slučajevima Komisija je iskoristila svoje diskreciono pravo da progłosi prihvatljivim žalbe koje su podnete sa zakašnjenjem ali onda kada su posebne okolnosti, koje se odnose na predmet, davale opravdanje pod tim osnovama da predmet ne bude proglašen neprihvatljivim. Posebna težina navodnog kršenja prava ili verovanje od strane žalioца da je određeno pitanje i dalje u nadležnosti/razmatranju od strane Misije uzeto je u obzir kao naročito relevantno u tom pogledu od strane Komisije. Vidi, npr., *Sadiku-Syla protiv EULEX-a*, 29. septembar 2015. god., par. 44 *i sl.*; *D.W. i drugi protiv EULEX-a*, 30. septembar 2015. god., par. 91 *i sl.* Osim toga, Komisija je konstatovala da ukoliko je kršenje osnovnih prava u toku, rok od 6-meseci nije u principu istekao sve do prekida kršenja. Vidi, npr., *Zahiti protiv EULEX-a*, 07. jun 2013. god., par. 42. U takvom slučaju, rok počinje da teče dan nakon spornog postupka za koji se smatra da je uzrokovao ili doveo do povrede prava. Vidi, npr., *Y protiv EULEX-a*, 15. novembar 2012. god., par. 30-31. U ovom kontekstu takođe treba imati na umu da je EULEX na Kosovu Misija vladavine prava, a ne država, i da obaveza poštovanja ljudskih prava čini ključni i suštinski element njigove misije (vidi gore navedene reference).
56. Što se tiče primene gore navedenih principa i razmatranja u konkretnom slučaju, Komisija konstatuje sledeće. Žalba je pred komisijom podneta 19. aprila 2017. godine. To je bilo otprilike 16 meseci nakon što je žalioцу uručen primerak „Odbacivanja Krivične prijave“ od strane Misije. Međutim, „Odbacivanje“ nije stavilo tačku na odgovornost Misije da ispita ovaj slučaj. Da odgovornost je trajala barem do 14. maja 2018. godine kada je predmetni spis koji se odnosio na nestanak g. Miladinovića prebačen kosovskim institucijama. Do tog momenta, Misija je bila kompetentna da ispita/istraži ovaj slučaj. Ovo se očigledno može zaključiti iz činjenice da je Misija obavestila žalioца da će slučaj ostati aktivan sve dok sudbina žrtve ne bude utvrđena (vidi, *gore*, par. 19). Misija nije obavestila žalioца da nije više nadležna da istraži ovaj slučaj i u stvari ostala je nadležna da to učini do kraja svog izvršnog mandata.
57. Komisija takođe konstatuje da u okviru revidiranog OPLAN-a, kao što je prikazano u pravilu 25(4) pravilnika o radu Komisije, žalbe koje se odnose na slučajeve prebačene iz EULEX-a na kosovske institucije biće podnete u roku od šest meseci od završetka

izvršnog mandata EULEX-a u sistemu krivičnog pravosuđa kako je definisano u kosovskom zakonu ili u roku od šest meseci od transfera spisa predmeta. S obzirom da je ovaj slučaj prebačen 14. maja 2018. godine, krajnji rok za podnošenje žalbe nije još uvek bio istekao u vreme podnošenja ove žalbe.

58. Takođe je važna činjenica da je od nestanka g. Miladinovića žalilac preduzela niz koraka kako bi pokušala da dobije informacije o njegovoj sudbini i to od različitih organa vlasti koje je ona smatrala da su nadležni ili možda poseduju informacije o sudbini njenog supruga. Ona nikada nije odustajala uprkos činjenice da je slučaj išao od jednih vlasti do drugih tokom vremena (UNMIK; EULEX; lokalne vlasti). Stoga se teško može tvrditi da je žalilac bila neaktivna ili da su kašnjenja bila neobjašnjena.
59. Štaviše, odlaganje u podnošenju žalbe koje je navela Misija nije uzrokovalo nikakvu predrasudu što se postupka pred komisijom tiče. Interes koji bi Misija imala u striktnom sprovođenju 6-mesečnog roka takođe se mora tumačiti u tom svetlu.
60. Komisija takođe konstatuje odsustvo napora od strane Misije da obavesti žalioca o toku svoje istrage. Dokument „Odbacivanje“ je poslat jedino kao odgovor na ličnu inicijativu žalioca. Čini se da podnosilac žalbe nije bila obavještena o bilo kojim aspektima pregleda i istrage od strane Misije sprovedenim nad ovim slučajem. Štaviše, ništa u dokumentu „Odbacivanje“ nije nagoveštavalo da će Misija prestati da pokušava da rasvetli ovaj slučaj kao što se i očekivalo da učini pod uslovima tada primenljivog OPLAN-a.
61. Prema tome, kada se osvrnemo na zaveštanje presude u slučaju *Varnava*, kašnjenje koje se pripisuje žaliocu ne može se reći da je bilo preterano ili neobjašnjeno pošto je žalilac nastavila da upućuje i kontaktira one organe vlasti za koje je mislila da mogu da pomognu da se istraga pokrene i nastavi. Kao što je naveo Evropski Sud,

„[ukoliko] postoji bilo kakva istraga, čak i ako je sporadična i problematična, srodnici mogu razumno čekati i nekoliko godina duže sve dok nada da će se postići napredak ne iščezne.“

Jasno je da žalilac nikada nije izgubila tu nadu i da je nastavila sa svojim naporima kod svih tih organa vlasti za koje je ona smatrala da mogu da joj pomognu da sazna šta se desilo sa njenim suprugom.

62. U spomenutim okolnostima, Komisija je uverena da je žalilac postupila dosledno i da je u ovom slučaju rok od 6-meseci određen Pravilnikom o radu ispunjen.
63. Komisija konstatuje da je, u smislu *ratione temporis*, nadležna da razmotri postupke Misije sve do 14. juna 2018. godine. Nakon tog datuma Misija je prestala da ima bilo koje izvršne odgovornosti u vezi sa spomenutim slučajem. Međutim, aktivnosti koje su sprovedene nakon tog datuma mogu biti relevantne za procenu u kojoj meri je Misija ispunila svoje obaveze u pogledu ljudskih prava. Stoga Komisija poziva Misiju da svojim podnescima uputi na bilo koji napor koji je Misija preduzela kako bi osigurala da je ovaj slučaj bio ili je u toku istraga (ukoliko postoji), uključujući i nakon spomenutog datuma.

Nadležnost Komisije u pogledu ratione materiae

64. ŠM ne dovodi u pitanje nadležnost Komisije u pogledu *ratione materiae* Komisija je uverena da je nadležna, *ratione materiae*, po ovom pitanju.

Nadležnost Komisije u pogledu ratione personae

65. ŠM ne dovodi u pitanje nadležnost Komisije u pogledu *ratione personae* nad ovom žalbom. Kao što je očigledno iz gore navedenog, Komisija je zaista uverena da ima nadležnost u pogledu *ratione personae* nad ovim pitanjem.

IZ TIH RAZLOGA, KOMISIJA JEDNOGLASNO

PROGLAŠAVA PRIHVATLJIVOM, bez prejudiciranja osnovanosti pitanja, pritužbe u pogledu navodnih kršenja članova 2, 3, 8 i 13 Evropske Konvencije za Ljudska Prava;

TRAŽI OD STRANAKA DA ODGOVORE NA SLEDEĆA PITANJA kao deo njihovih podnesaka o osnovanosti ovog slučaja, bez prejudiciranja mišljenja i zaključaka Komisije:

i. Za Misiju:

- a. Pre 03. decembra 2013. godine i „Odbacivanja krivične prijave“, koji/e istražni/e korak/e je Misija preduzela kako bi rasvetlila ovaj slučaj? Da li su srodnici nestalog obavešteni o tim naporima?
- b. Da li je bilo koji korak preduzet u istrazi ovog slučaja ili prikupljanju informacija nakon spomenutog datuma?
- c. Nakon prijema pisma od žalioaca dana 01. decembra 2015. godine, da li je Misija preduzela bilo kakav korak kako bi istražila ovaj slučaj? Ako jeste, koji/e korak/e?
- d. Da li je prilikom prenošenja spisa predmeta kosovskim institucijama bilo koji istražni materijal prosleđen lokalnim vlastima u vezi sa ovim slučajem? Da li je žalilac obaveštena o ovom prenosu?
- e. Da Misija nadgleda ovaj slučaj?

ii. Za žalioaca:

- a. Da li ste upoznati sa bilo kakvim naporima lokalnih (kosovskih) vlasti da istraže ovaj slučaj?
- b. Da li je Misija prekršila ili doprinela kršenju prava žalioaca shodno članovima 2, 3, 8 i 13 Konvencije? Ukoliko jeste, na koji način?

- c. Koje su posledice – lične, finansijske i emotivne – povezane sa nestankom vašeg srodnika?

TRAŽI OD STRANAKA da podnesu bilo koje podneske o osnovanosti ovog slučaja najkasnije do 20. maja 2019. godine ili, ukoliko je potrebno više vremena, podnesu blagovremeno zahtev da se isti odobri.

U ime Komisije,

Guénaél METTRAUX
Predsedavajući član

Anna BEDNAREK
Član